

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

20 травня 2021 р.

Київ

№ 290-р

Про результати розгляду
справи про державну допомогу

За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу Управління соціального захисту населення Дружківської міської ради, яке надійшло на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 44998 (вх. № 1784-ПДД/1 від 07.10.2020) (далі – Повідомлення), розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 14.12.2020 № 05/359-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/95-20-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції (далі – Справа).

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали Справи та подання з попередніми висновками від 14.05.2021 № 500-26.15/95-20-ДД/234-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 44998 (вх. № 1784-ПДД/1 від 07.10.2020) Управлінням соціального захисту населення Дружківської міської ради відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) За результатами розгляду повідомлення про державну допомогу розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 14.12.2020 № 05/359-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/95-20-ДД для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Комітету від 15.12.2020 № 500-29/05-17215 направлено копію зазначеного розпорядження на адресу Управління соціального захисту населення Дружківської міської ради. На офіційному вебпорталі Комітету опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу зі зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання ними протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації у зв'язку з розглядом справи про державну допомогу.
- (3) Листом від 14.01.2021 № 500-29/05-647 Комітет звернувся з вимогою до Управління соціального захисту населення Дружківської міської ради щодо надання інформації, необхідної під час розгляду Справи.
- (4) Листами від 01.04.2021 № 0.211/2693/21 (вх. № 5-01/4563 від 05.04.2021) та від 06.04.2021 № 0.211/2852/21 (вх. № 5-01/5010 від 13.04.2021) Управління

соціального захисту населення Дружківської міської ради надало додаткову інформацію.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (5) Управління соціального захисту населення Дружківської міської ради (84206, м. Дружківка, Донецька обл., вул. Машинобудівників, 64, ідентифікаційний код юридичної особи 26010987).

2.2. Отримувач підтримки

- (6) Комунальне підприємство «Дружківка автоелектротранс» Дружківської міської ради (далі – КП «Дружківка автоелектротранс», Підприємство) (84207, м. Дружківка, Донецька обл., вул. Дружби, 82, ідентифікаційний код юридичної особи 39556222).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (7) Метою підтримки є компенсація КП «Дружківка автоелектротранс» збитків за перевезення пільгової категорії громадян електротранспортом (трамваями) і забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг.

2.4. Очікуваний результат

- (8) Очікуваним результатом підтримки є забезпечення комфортних та безпечних умов пересування всіх категорій громадян міським електротранспортом (трамваями), зокрема людей з особливими потребами, та сталий розвиток міського електротранспорту.

2.5. Підстава для надання підтримки

- (9) Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
- (10) Закон України «Про міський електричний транспорт».
- (11) Рішення Дружківської міської ради «Про забезпечення компенсаційних виплат категоріям громадян – мешканцям м. Дружківка за пільговий проїзд в 2020 році» від 15.01.2020 № 6.
- (12) Рішення Дружківської міської ради «Про забезпечення компенсаційних виплат окремим категоріям громадян-мешканцям Дружківської міської територіальної громади за пільговий проїзд в 2021 році» від 03.02.2021 № 86.
- (13) Рішення Дружківської міської ради «Про затвердження Програми економічного і соціального розвитку міста Дружківка на 2020 рік» від 19.12.2019 № 7/65-2.
- (14) Рішення Дружківської міської ради «Про затвердження Програми економічного і соціального розвитку Дружківської міської територіальної громади на 2021 рік» від 02.03.2021 № 8/6-1.

2.6. Форма підтримки

(15) Субсидії.

2.7. Обсяг підтримки

(16) Загальний обсяг підтримки – 16 633 500 грн, з них:
2020 рік – 6 000 000 грн;
2021 рік – 10 633 500 грн.

2.2. Тривалість підтримки

(17) з 01.01.2020 по 31.12.2021.

3. УМОВИ НАДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

(18) Отримувачем підтримки є КП «Дружківка автоелектротранс», що діє відповідно до Статуту Підприємства, затвердженого рішенням Дружківської міської ради від 24.06.2020 № 7/74-6 (далі – Статут).

(19) Відповідно до підпункту 2 пункту 3 Статуту основним напрямком діяльності КП «Дружківка автоелектротранс» є, зокрема, виконання обсягу послуг з перевезення пасажирів міським електричним та іншими видами пасажирського транспорту.

(20) Відповідно до підпункту 2 пункту 5 Статуту майно КП «Дружківка автоелектротранс» є комунальною власністю й закріплюється за ним на праві господарського відання.

(21) Відповідно до зазначеної в Повідомленні інформації підтримка надається КП «Дружківка автоелектротранс» у формі субсидії з метою компенсації збитків за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян і забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг.

(22) Відповідно до отриманої від надавача інформації, обсяг витрат, на покриття яких КП «Дружківка автоелектротранс» використовуватиме державну підтримку:

№ п/п	Зміст заходів	2020 рік, грн	2021 рік, грн	Загальна сума за захід, грн
1	Компенсаційні виплати за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян	2 405 200	3 828 000	6 233 200
2	Фінансова підтримка	3 594 800	6 805 500	10 400 300
2.1	Заробітна плата	2 392 500	4 500 000	6 892 500
2.2	Нарахування на оплату праці	259 000	990 000	1 249 000
2.3	Оплата за спожиту електроенергію	937 100	1 315 500	2 252 600
2.4	Оплата дезінфікуючих засобів	6 200	-	6 200
	ВСЬОГО	6 000 000	10 633 500	16 633 500

- (23) КП «Дружківка автоелектротранс» здійснює свою діяльність відповідно до:
- Договору від 07.04.2020 про організацію надання послуг з перевезень міським електротранспортом. Цей договір діє з 07.04.2020 до 31.12.2020;
 - Договору від 29.12.2020 про організацію надання послуг з перевезень міським електротранспортом. Цей договір діє з 01.01.2021 до 31.12.2021; предметом цих договорів є пасажирські перевезення трамваєм КП «Дружківка автоелектротранс».
- (24) Згідно з додатком 1 до Договору, КП «Дружківка автоелектротранс» обслуговує трамвайні маршрути № 1, № 2 та № 4.
- (25) Дружківська міська рада здійснює відшкодування витрат з перевезення пільгової категорії населення на міських маршрутах у 2020 – 2021 роках на підставі:
- Договору № 3 на відшкодування витрат по перевезенню пільгової категорії населення на міських маршрутах від 15.01.2020.
Цей договір регламентує взаємовідносини між Дружківською міською радою та КП «Дружківка автоелектротранс» щодо відшкодування за перевезення окремих категорій громадян, які відповідно до Порядку проведення розрахунку компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян – мешканців м. Дружківка, за рахунок коштів міського бюджету у 2020 році, затвердженого рішенням виконавчого комітету Дружківської міської ради від 15.01.2020 № 6 «Про забезпечення компенсаційних виплат окремим категоріям громадян – мешканцям м. Дружківка за пільговий проїзд в 2020 році», мають право на пільговий проїзд в електротранспорті міського сполучення та в автомобільному транспорті міського сполучення. Цей договір набрав чинності з 01.01.2020 і діє в частині надання послуг із перевезення пільгових категорій громадян до 31.12.2020, а в частині здійснення компенсаційних виплат – до їх погашення;
 - Договору № 1 на відшкодування витрат по перевезенню пільгової категорії населення на міських маршрутах від 03.02.2021.
Цей договір регламентує взаємовідносини щодо відшкодування Управлінням соціального захисту населення Дружківської міської ради витрат КП «Дружківка автоелектротранс» за перевезення окремих категорій громадян, які відповідно до Порядку проведення розрахунку компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян – мешканців Дружківської міської територіальної громади, за рахунок коштів бюджету міської територіальної громади в 2021 році, затвердженого рішенням Виконавчого комітету Дружківської міської ради від 18.12.2020 № 8/2-14 «Про бюджет Дружківської міської територіальної громади на 2021 рік», мають право на пільговий проїзд в електротранспорті міського сполучення та в автомобільному транспорті міського сполучення. Цей договір набрав чинності з 03.02.2021 і діє в частині надання послуг із перевезення пільгових категорій громадян до 31.12.2021, а в частині здійснення компенсаційних виплат – до їх погашення.
- (26) Відповідно до отриманої від надавача інформації КП «Дружківка автоелектротранс» здійснює перевезення пасажирів у міському електричному транспорті (трамвай) відповідно до встановлених Дружківською міською радою тарифів на перевезення, які затверджені рішенням виконавчого комітету Дружківської міської ради «Про встановлення тарифів на послуги з перевезення пасажирів і багажу міським електричним транспортом» від 18.04.2018 № 155. Розрахунок тарифу здійснений відповідно до Порядку формування тарифів на послуги міського електричного транспорту, який затверджений наказом Міністерства інфраструктури України від 25.11.2013 № 940, відповідно до запланованого на рік обсягу транспортної роботи підприємства, з використанням обґрунтованих планових витрат, визначених на підставі галузевих нормативів, техніко-економічних розрахунків, ставок і зборів (обов'язкових

платежів) та прогнозованих цін на промислову продукцію і послуги у плановому періоді.

- (27) Розмір державної підтримки для КП «Дружківка автоелектротранс», зокрема на заробітну плату з нарахуваннями для працівників, визначався на підставі Галузевої угоди між Міністерством інфраструктури України та Центральним комітетом профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення України на 2019 – 2021 роки. Оплата праці на підприємстві встановлюється відповідно до порядку розрахунку мінімальної тарифної ставки (окладу) за просту некваліфіковану працю в розмірі прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року (на 1 січня 2021 року – 2270,00 гривень), мінімальної тарифної ставки робітника 1 розряду – у розмірі не менше 140 відсотків розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня 2021 року, регіонального коефіцієнта, який враховує перевищення прожиткового мінімуму в Донецькій області над встановленим законодавством у розмірі 1,15 та коефіцієнтів співвідношення окремих професій (водій трамвая). Середньомісячна заробітна плата на 2021 рік, згідно зі штатним розписом КП «Дружківка автоелектротранс», становить 7 983,34 гривні.
- (28) Для здійснення діяльності з перевезення пасажирів електротранспортом станом на 01.01.2021 затверджено 58 штатних одиниць, з яких фактично заповнено 49 одиниць. Середній рівень заробітної плати за місяць працівників КП «Дружківка автоелектротранс» у 2020 році становив 6 896,80 гривні.
- (29) КП «Дружківка автоелектротранс» здійснює облік робочого часу кожного працівника за допомогою табелів обліку робочого часу. У табель вносяться відомості про кількість відпрацьованих днів, годин, святкові дні, нічні та вечірні години, понаднормові години, робота у вихідні дні, відпускні, лікарняні поточні, відпустка без утримання, додаткові вихідні та відраджень. Облік використання робочого часу здійснюється за кожний робочий день (зміну). Відмітки в табелі про причини неявок на роботу чи про фактично відпрацьований час, про роботу в наднормовий час чи інші відхилення від нормальних умов роботи здійснюються лише на підставі документів, оформлених належним чином, наприклад, листка непрацездатності, наказу про надання працівникові дня відпочинку за роботу у вихідний день, наказу про залучення працівника до роботи у вихідний день. Тривалість щоденної роботи, час її початку й закінчення визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку або місячними графіками роботи. Виконує обов'язки з ведення табеля робочого часу щодо кожної служби – табельник, він здійснює контроль за своєчасним прибуттям на роботу, перебуванням на робочих місцях і виходом із роботи. Виходячи з потреб виробництва в депо і службах робота здійснюється змінами. Перехід з однієї зміни в іншу визначається графіком. Місячні графіки роботи складаються з урахуванням балансу робочого часу на кожний календарний місяць. Затверджений і погоджений із профспілковим комітетом графік роботи є обов'язковим для виконання й надається працівнику під підпис. Невиконання графіка роботи можливе у випадку хвороби та інших поважних причин. Враховуючи безперервний режим роботи підприємства, під час складання місячних графіків, у разі потреби, роботу в святкові й неробочі дні запроваджують понад місячну норму робочого часу.
- (30) Згідно з інформацією, отриманою від надавача, економія коштів після оплати праці працівникам з нарахуваннями та спожитої електроенергії відсутня, оскільки оплата відбувається після звернення КП «Дружківка автоелектротранс» до Управління соціального захисту населення Дружківської міської ради (головного розпорядника бюджетних коштів) із заявкою на отримання фінансової підтримки на оплату рахунків

за фактично спожиту електроенергію та виплату нарахованої заробітної плати з нарахуваннями. Управління соціального захисту населення Дружківської міської ради аналізує зазначену у заявці потребу, визначає відповідність державної допомоги зазначеним умовам і цілям, відсутність нецільового використання грошових коштів та звертається із заявкою до міського фінансового управління, яке здійснює фінансування розпоряднику бюджетних коштів, який, у свою чергу, розподіляє кошти на рахунок КП «Дружківка автоелектротранс». Після проведення оплати КП «Дружківка автоелектротранс» надає головному розпоряднику бюджетних коштів копії платіжних доручень.

- (31) Надавач повідомив, що державна підтримка КП «Дружківка автоелектротранс» буде перераховуватись на рахунки, відкриті в органах Державної казначейської служби України. Для фінансування поточних видатків господарської діяльності КП «Дружківка автоелектротранс» використовує рахунок, відкритий в установі акціонерного товариства комерційного банку «ПриватБанк».
- (32) Принципи, методи та процедури, які використовує КП «Дружківка автоелектротранс» для ведення бухгалтерського обліку, регламентуються наказом КП «Дружківка автоелектротранс» «Про затвердження Положення про облікову політику підприємства» від 04.01.2021 № 1/2021-ОД.
- (33) Згідно з підпунктом 3.4 пункту 5 цього наказу та відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, на рахунок 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» у КП «Дружківка автоелектротранс» ведеться облік та узагальнення інформації про наявність та рух коштів фінансування заходів цільового призначення (у тому числі отримана державна допомога).
- (34) КП «Дружківка автоелектротранс» не бере участі в конкурсах на надання послуг із перевезення пасажирів громадським транспортом за межами компетентного органу влади.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

4.1. Щодо державної допомоги

- (35) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (36) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

- (37) Відповідно до пункту 10 частини першої статті 1 Закону неналежне використання державної допомоги – будь-яке використання державної допомоги її отримувачем, що суперечить рішенню Уповноваженого органу про допустимість такої допомоги для конкуренції.

4.2. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (38) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки (далі – ПЗЕІ).
- (39) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (40) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263(3) або 263(4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (41) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (42) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років із дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.

- (43) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (44) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (45) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично дорученого їм спеціального завдання.
- (46) Відповідно до Договору ЄС підприємства, яким доручено надавати ПЗЕІ, є підприємствами, на які покладаються «особливі завдання». Загалом покладання «конкретного завдання щодо надання публічних послуг» на підприємство означає пропозицію послуг, які, якщо розглядати їх з урахуванням власних комерційних інтересів, підприємство не надаватиме взагалі або не надаватиме в тому ж обсязі або за тих самих умов, застосовуючи критерій загального інтересу, держави-члени можуть покладати особливі зобов'язання на підприємства щодо надання таких послуг. Отже, Комісія вважає, що не буде доцільним застосування визначення як ПЗЕІ до послуги, яка вже надана або може бути надана на задовільному рівні, щодо таких умов, як ціна, об'єктивні характеристики якості, безперервність та доступ до послуги, підприємствами, які працюють за звичайних ринкових умов.
- (47) Комісія також вважає, що послуги, які визначаються як ПЗЕІ, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (48) Додатково, відповідно до рішення Європейського суду від 24.07.2003 № 280/00 *Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (далі – критерії *Altmark*, Рішення у справі *Altmark*), умовою застосування статті 87 (1) Договору про заснування Європейського Співтовариства є те, що державна допомога має впливати на торгівлю між державами-членами. Надання транспортних послуг на місцевому чи регіональному рівні не виключає цього критерію. Проте державне фінансування, призначене для надання міських, заміських чи регіональних транспортних послуг, не підпадає під дію цього положення, якщо таке фінансування розглядається як компенсація за послуги, що надаються суб'єктами-одержувачами для здійснення публічних обов'язків. Для застосування цього критерію мають бути виконані такі умови:
- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу;

- суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо такої процедури не було дотримано, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.
- (49) Відповідно до пункту 3 Повідомлення Комісії ЄС щодо застосування правил державної допомоги Європейського Союзу до компенсації, наданої на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес 2012/С 8/02 (далі – Повідомлення Комісії), метою цього Повідомлення є роз'яснення ключових концепцій, що лежать в основі застосування правил державної допомоги до компенсації за послуги, що становлять загальний економічний інтерес.
- (50) Відповідно до пункту 43 Повідомлення Комісії, на думку Суду, коли державний захід підтримки розглядається як компенсація за надання послуг, що надаються підприємствами-одержувачами на виконання зобов'язань із надання публічних послуг, ці підприємства не користуються реальною економічною перевагою, отже, цей захід не впливає на конкурентну позицію порівняно з конкуруючими суб'єктами, на такий захід не поширюється дія статті 107 (1) Договору ЄС. Однак для того щоб така компенсація не була визнана державною допомогою, необхідно виконати ряд умов.
- (51) Відповідно до пунктів 45 – 46 Повідомлення Комісії поняття ПЗЕІ постійно розвивається і залежить, зокрема, від потреб громадян, технологічних та ринкових змін, соціальних та політичних переваг. За відсутності спеціальних правил Європейського Союзу щодо визначення послуги як ПЗЕІ держави-члени мають широкі дискреційні можливості у визначенні кожної конкретної послуги як ПЗЕІ та надання компенсації постачальнику такої послуги.
- (52) Повідомленням Комісії також встановлено детальні правила, якими буде задовольнятися кожен із критеріїв, передбачений Рішенням у справі Altmark.
- (53) Так, відповідно до першого критерію Рішення у справі Altmark передбачено покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ, які мають бути чітко визначені.
- У пункті 52 Повідомлення Комісії передбачено, що покладання зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути встановлено актом, який залежно від особливостей законодавства держави-члена може мати законодавчий або регуляторний характер, або оформлене договором. Грунтуючись на підході Комісії, у такому акті повинно, як мінімум, бути визначено:
- зміст і тривалість зобов'язань із надання ПЗЕІ;
 - назву суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територію, на яку поширюються його послуги;
 - характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
 - методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
 - механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації.
- (54) Зміст другого критерію Рішення у справі Altmark розкрито в розділі 3.4 Повідомлення Комісії.
- (55) Відповідно до пунктів 54 - 55 Повідомлення методика, за якою розраховується розмір компенсації, повинна бути визначена заздалегідь об'єктивним та прозорим способом із

метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг порівняно з конкуруючими суб'єктами, та необхідність попереднього встановлення цієї методики не означає, що компенсація повинна вираховуватись відповідно до певної формули, важливим є виключно те, щоб із самого початку було очевидно, яким способом компенсація буде розраховуватись.

- (56) У пункті 57 Повідомлення Комісії встановлено, що у випадку якщо обґрунтований прибуток є частиною компенсації, методика розрахунку такого прибутку повинна бути визначена актом, який передбачає покладення зобов'язань із надання ПЗЕІ.
- (57) Стосовно третього критерію Рішення у справі Altmark, згідно з яким компенсація не повинна бути надмірною з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за виконання ПЗЕІ, Повідомленням Комісії передбачено, що обґрунтований прибуток визначається як норма рентабельності постійного капіталу протягом усього періоду дії договору про надання ПЗЕІ, яку запросив би типовий суб'єкт господарювання з метою прийняття рішення щодо надання ПЗЕІ, протягом визначеного періоду з урахуванням рівня ризику, що визначається залежно від сфери надання таких послуг.
- (58) Згідно з четвертим критерієм, передбаченим Рішенням у справі Altmark, компенсація, що надається, повинна бути або результатом процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, або за результатами аналізу витрат типового суб'єкта господарювання під час надання таких послуг.
- У пункті 75 Повідомлення Комісії передбачено, що якщо держава-член може показати, що структура витрат підприємства, на яке покладено зобов'язання з надання ПЗЕІ, відповідає структурі середніх витрат подібних (типових) підприємств у відповідному секторі, сума компенсації, яка дозволить підприємству покрити свої витрати, включаючи розумний прибуток, відповідає четвертому критерію Рішення у справі Altmark.

4.3. Вимоги (критерії допустимості) компенсації витрат, пов'язаних із послугами громадського транспорту

- (59) Якщо критеріїв у справі Altmark не дотримано, з урахуванням положень статей 264 та 267 Угоди, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги під час надання послуг громадського транспорту для оцінки використовується Регламент (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про послуги громадського транспорту з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами (з урахуванням змін, внесених Регламентом (ЄС) № 2016/2338) (далі – Регламент).
- (60) Згідно зі статтею 93 Договору ЄС допомога суб'єктам господарювання визнається сумісною з положеннями Договору ЄС, якщо вона забезпечує потреби координації транспорту або якщо вона є відшкодуванням за виконання окремих зобов'язань, притаманних поняттю публічної послуги.
- (61) Статтею 1 Регламенту встановлено, що компетентні органи держав-членів покладають зобов'язання або укладають договори про надання публічних послуг, відшкодовують операторам публічних послуг понесені витрати та/або надають ексклюзивні права у відповідь на виконання зобов'язань із надання публічної послуги.

- (62) Відповідно до статті 2 Регламенту:
- договір на публічну послугу означає один або більше юридично обов'язкових актів, що підтверджують угоду між компетентним органом та оператором публічних послуг щодо доручення цьому оператору публічних послуг управління та експлуатації послуг громадського пасажирського транспорту, що підпадають під зобов'язання з надання публічних послуг; залежно від законодавства держави-члена, договір може також складатися з рішення, прийнятого компетентним органом у формі індивідуального законодавчого чи регуляторного акта, або містити умови, за яких компетентний орган сам надає послуги або доручає надання таких послуг внутрішньому оператору;
 - загальне правило означає захід, який застосовується без дискримінації до всіх послуг громадського пасажирського транспорту одного типу в певній географічній області, за яку відповідає компетентний орган;
 - компенсація за надання публічних послуг означає будь-яку вигоду, у тому числі фінансову, надану безпосередньо або опосередковано компетентним органом влади за рахунок державних коштів протягом періоду виконання зобов'язань про надання публічних послуг або пов'язаних із періодом, у якому ці послуги надавалися;
 - громадський пасажирський транспорт – це послуги загального економічного інтересу у сфері пасажирського транспорту, що надаються громадянам на недискримінаційній та постійній основі.
- (63) Статтею 3 Регламенту передбачено, що компенсація, надана компетентними органами для покриття витрат, пов'язаних із виконанням зобов'язання надавати публічні послуги, повинна обчислюватися таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації. Контракт про надання публічних послуг та загальні правила повинен визначити чіткі правила для того, щоб розмір компенсації був адекватним з огляду на забезпечення бажаного рівня ефективності та якості послуг.
- (64) У пункті 2 додатка до Регламенту передбачено, що компенсація не може перевищувати суму, що відповідає чистому фінансовому ефекту, еквівалентному загальному впливу, позитивному чи негативному, дотриманню зобов'язання щодо надання послуг загального економічного інтересу на витрати та дохід оператора, який надає такі послуги.
- (65) Відповідно до статті 4 Регламенту договір про надання публічних послуг та загальні правила повинні містити:
- чітко визначені зобов'язання щодо публічних послуг, які повинен виконувати суб'єкт господарювання, та відповідні географічні зони;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, та наявність будь-яких ексклюзивних прав;
 - характер та ступінь наданих виключних прав у спосіб, що запобігає надмірній компенсації, зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні публічні послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається в підприємства, та розумного рівня прибутку;
 - механізми визначення розподілу витрат, пов'язаних із наданням послуг. Витрати можуть включати, зокрема, витрати на персонал, енергію, витрати на інфраструктуру, технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів загального користування, рухомого складу.
- (66) Тривалість дії договору не повинна перевищувати 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту залізничним чи іншим рейковим транспортом.

- (67) У разі потреби, з урахуванням умов зносу активів, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків, якщо підприємство закуповує ці активи самостійно, які є значними щодо загальних активів, необхідних для здійснення виключно послуг пасажирського транспорту, що підпадають під дію договору. Якщо це обґрунтовано витратами, що випливають із певної географічної ситуації у найвіддаленіших регіонах, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків.
- (68) У пункті 2 статті 5 Регламенту передбачено, зокрема, що будь-який компетентний орган місцевої влади, що забезпечує надання публічних послуг, якщо це прямо не заборонено національним законодавством, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту чи доручати надання публічних послуг відокремленим підприємствам, щодо яких орган місцевої влади здійснює такий же контроль, яким він володіє по відношенню до власних підрозділів. Якщо компетентний місцевий орган влади приймає відповідне рішення, у такому разі застосовується наступне:
- при вирішенні, чи здійснює компетентний орган контроль над підприємством, беруться до уваги: ступінь представництва органу влади в керівних або наглядових органах, права власності, вплив та контроль над стратегічними рішеннями чи індивідуальними управлінськими рішеннями;
 - підконтрольні органу влади підприємства, що надають послуги громадського пасажирського транспорту, не мають права брати участь у тендерних процедурах, предметом яких є надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.
- (69) Згідно зі статтею 9 Регламенту компенсація за послуги громадського пасажирського транспорту або виплата за дотримання тарифних зобов'язань, сплачених відповідно до норм Регламенту, є сумісною зі спільним ринком. Така компенсація звільняється від обов'язку повідомлення про державну допомогу, передбаченого статтею 108 (3) Договору про заснування Європейського Співтовариства.
- (70) Відповідно до Регламенту компенсація витрат підприємства, пов'язана з виконанням договору про надання послуг громадського транспорту, повинна розраховуватися відповідно до норм, встановлених у додатку до Регламенту.
- (71) Отже, беручи до уваги зобов'язання України, передбачені статтею 264 Угоди, положення Регламенту та додатково – рішення Європейського Суду від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, компенсація витрат суб'єкта господарювання є сумісною із наданням послуг загального економічного інтересу, якщо:
- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати публічні послуги (обслуговувати населення);
 - параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні публічні послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку. До витрат можуть бути віднесені, зокрема, фонд заробітної плати, вартість утримання та користування інфраструктурою, ремонт

- та обслуговування рухомого складу й обладнання, необхідного для функціонування інфраструктури послуг громадського транспорту, постійні витрати та вартість капіталу;
- тривалість дії договору не перевищує 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту;
 - у разі укладення прямого договору між підконтрольним підприємством та органом місцевого самоврядування, підприємство не бере участі в конкурентних процедурах для укладення договорів на надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

5.1. Віднесення послуг громадського транспорту до ПЗЕІ

- (72) Відповідно до визначення ПЗЕІ, наведеного в Законі, до ПЗЕІ можуть бути віднесені послуги, які відповідають таким умовам:
- пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян;
 - не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (73) Роз'яснення термінів, що використовуються в частині другій глави 10 Угоди, наведено в додатку XXIII до глави 10 Угоди. У пункті «с» додатка XXIII визначено, що термін «послуги, що становлять загальний економічний інтерес» визначає економічну діяльність, яку органи державної влади визначають як таку, що має особливу важливість для громадян і яка не могла б здійснюватися (або здійснювалася б за інших умов) у разі відсутності державного втручання. Ця діяльність має особливі характеристики порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності.
- (74) Відповідно до статті 1 Закону України «Про транспорт» розвиток і вдосконалення транспорту здійснюється відповідно до державних цільових програм з урахуванням його пріоритету та на основі досягнень науково-технічного прогресу і забезпечується державою.
- (75) Відповідно до статті 1 Закону України «Про міський електричний транспорт»:
- міський електротранспорт – складова частина єдиної транспортної системи, призначена для перевезення громадян трамваями, тролейбусами, поїздами метрополітену на маршрутах (лініях) відповідно до вимог життєзабезпечення населених пунктів;
 - тариф – вартісна величина плати за разовий проїзд одного пасажира або перевезення одного місця багажу міським електричним транспортом у межах установленої відстані (зони) або строку.
- (76) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про міський електричний транспорт» основною формою транспортного обслуговування населення є перевезення трамваями і тролейбусами за маршрутами, а метрополітеном, швидкісним трамваем – за лініями відповідно до затверджених в установленому порядку транспортних схем міст (регіонів).
- (77) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про міський електричний транспорт» державна політика у сфері міського електричного транспорту проводиться на засадах:
- доступності транспортних послуг для усіх верств населення;
 - пріоритетності розвитку міського електричного транспорту у містах з підвищеним рівнем забруднення довкілля та курортних регіонах;

- створення сприятливих умов для виробництва вітчизняного рухомого складу та його удосконалення;
 - безбиткової роботи перевізників.
- (78) Відповідно до частини третьої статті 8 Закону України «Про міський електричний транспорт» органи місцевого самоврядування, зокрема, забезпечують реалізацію державної політики у сфері міського електричного транспорту, розробляють регіональні та місцеві програми його розвитку і забезпечують їх виконання, створюють належні дорожні умови для здійснення перевезень, реалізують заходи з розвитку, вдосконалення та облаштування маршрутної мережі, виконують інші функції щодо створення безпечних умов діяльності у сфері міського електричного транспорту згідно із законодавством.
- (79) Згідно зі статтею 11 Закону України «Про міський електричний транспорт» відносини замовників з перевізниками регулюються згідно із законодавством, а також договором про організацію надання транспортних послуг. У договорі про організацію транспортних послуг визначаються обсяги і якість транспортних послуг за маршрутами (лініями) згідно з розкладом руху, вартість перевезення пасажирів, обов'язки та права сторін, порядок та строки проведення розрахунків, інші умови надання транспортних послуг.
- (80) Національною транспортною стратегією України на період до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 430-р, передбачено впровадження економічних та інших заходів стимулювання використання в містах екологічно більш чистих видів транспорту, зокрема електромобілів, міського електричного транспорту – метрополітенів, трамваїв, тролейбусів, електробусів, а також велосипедного (систем громадського прокату велосипедів) транспорту.
- (81) Відповідно до підпункту 2 пункту 3 Статуту основним напрямом діяльності КП «Дружківка автоелектротранс» є, зокрема, виконання обсягу послуг по перевезенню пасажирів міським електричним та іншими видами пасажирського транспорту.
- (82) Згідно з частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт» установлення тарифів на проїзд у транспорті здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення безбиткової роботи перевізників та забезпечення захисту малозабезпечених громадян. У разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних із перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.
- (83) Відповідно до статті 17 Закону України «Про міський електричний транспорт» оновлення рухомого складу, а також інших об'єктів міського електричного транспорту проводиться за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших джерел.
- (84) Враховуючи викладене, з урахуванням визначення в пункті 14 частини першої статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди, перевезення пасажирів громадським транспортом, а саме електротранспортом (трамваями), пов'язане із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки, та є послугами загального економічного інтересу.

- (85) Отже, надання підтримки КП «Дружківка автоелектротранс» у формі субсидії з метою компенсації збитків за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян та забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг, може вважатися компенсацією витрат, які пов'язані з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

5.2. Оцінка заходу державної підтримки на відповідність критеріям у справі Altmark

- (86) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

- (87) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору ЄС, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:

- *суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені.*

Зобов'язання КП «Дружківка автоелектротранс» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені, зокрема:

- Договором від 07.04.2020 про організацію надання послуг з перевезень міським електротранспортом. Цей договір діє з 07.04.2020 до 31.12.2020;

- Договором від 29.12.2020 про організацію надання послуг з перевезень міським електротранспортом. Цей договір діє з 01.01.2021 до 31.12.2021.

Предметом цих договорів є пасажирські перевезення трамваєм КП «Дружківка автоелектротранс».

Отже, вимогу критерію дотримано:

- *параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.*

Управління соціального захисту населення Дружківської міської ради не надало інформації та підтвердних документів щодо параметрів, на підставі яких обчислюється компенсація. Також відсутня інформація щодо об'єктивності та прозорості обчислення відповідної компенсації.

Отже, вимогу критерію не дотримано:

- *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу.*

Управління соціального захисту населення Дружківської міської ради не надало підтвердних документів про те, що компенсація не є надмірною, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку.

Отже, вимогу критерію не дотримано:

- *суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо такої процедури не було дотримано, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними*

засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.

Управління соціального захисту населення Дружківської міської ради не надало інформації щодо аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання (отримувача).

Отже, вимогу критерію не дотримано.

- (88) Управління соціального захисту населення Дружківської міської ради не надало достатніх обґрунтувань того, що компенсацію на надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, було визначено заздалегідь об'єктивним і прозорим способом, що вона є обґрунтованою, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Так, відсутній опис механізму визначення компенсації та параметрів для розрахунку, опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.
- (89) Враховуючи викладене, чотирьох сукупних критеріїв Altmark кумулятивно не дотримано.
- (90) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ КП «Дружківка автоелектротранс» у формі субсидії з метою компенсації збитків за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян та забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг, **не може вважатися компенсацією обґрунтованих витрат** на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону, що не є державною допомогою.

5.3. Визнання належності заходу підтримки до державної допомоги

5.3.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (91) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (92) Отже, КП «Дружківка автоелектротранс», якому надається підтримка у формі субсидії з метою компенсації збитків за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян і забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг, є **суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».**

5.3.2. Надання підтримки за рахунок місцевих ресурсів

- (93) У пункті 4 частини першої статті 1 Закону встановлено, що місцеві ресурси – рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що

належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.

- (94) Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає в переданні ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів.
- (95) Отже, надання підтримки КП «Дружківка автоелектротранс» у формі субсидії з метою компенсації збитків за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян і забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг, здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету міста Дружківка, тобто **за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**

5.3.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (96) Згідно з пунктом 66 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги, згідно зі статтею 107 (1) Договору ЄС, перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави. Разом із цим будь-яка компенсація витрат, пов'язаних із виконанням нормативних обов'язків, передбачає надання переваги відповідному суб'єкту господарювання (пункт 69 Повідомлення Комісії).
- (97) Повідомлена підтримка КП «Дружківка автоелектротранс» спрямована на здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ у формі субсидії з метою компенсації збитків за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян і забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг.
- (98) Надання компенсації одному суб'єкту господарювання є вибірковою та встановлює для нього перевагу серед інших суб'єктів господарювання, що працюють на ринку надання послуг із перевезень пасажирів у місті Дружківка.
- (99) КП «Дружківка автоелектротранс» за отримання державної підтримки у формі субсидії набуває переваг, що недоступні іншим суб'єктам господарювання у звичайних ринкових умовах.
- (100) Отже, державна підтримка КП «Дружківка автоелектротранс» у формі субсидії з метою компенсації збитків за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян та забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг, є вибірковою та **встановлює для нього перевагу серед інших суб'єктів господарювання, що працюють на ринку надання послуг із перевезень пасажирів у місті Дружківка.**

5.3.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (101) Ринок перевезення пасажирів є конкурентним. Згідно з інформацією, що міститься у відкритих джерелах, КП «Дружківка автоелектротранс» не є єдиним суб'єктом господарювання, який здійснює діяльність на ринку з перевезень пасажирів.
- (102) Враховуючи, що на ринку перевезення пасажирів у місті Дружківка, крім КП «Дружківка автоелектротранс», здійснюють свою господарську діяльність й інші суб'єкти господарювання, повідомлена державна підтримка надає КП «Дружківка автоелектротранс» переваги, які покращують конкурентну позицію цього суб'єкта господарювання порівняно з іншими суб'єктами господарювання, що здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність і які не отримують такої фінансової підтримки.
- (103) Отже, державна підтримка КП «Дружківка автоелектротранс» у формі субсидії з метою компенсації збитків за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян і забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг, **спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.**

5.3.5. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (104) Повідомлена державна підтримка, яка надається КП «Дружківка автоелектротранс» за рахунок місцевих ресурсів на здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ у формі субсидії з метою компенсації збитків за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян і забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг, створює переваги для підприємства, що недоступні іншим суб'єктам господарювання у звичайних ринкових умовах, та спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, тому, як наслідок, є **державною допомогою** в розумінні Закону.

5.4. Оцінка допустимості державної допомоги

- (105) Відповідно до частини першої статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для цілей, зокрема, виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (106) З урахуванням визначення в пункті 14 частини першої статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди, перевезення пасажирів громадським транспортом, а саме електротранспортом, пов'язане із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної допомоги та є послугами загального економічного інтересу, і така державна допомога може бути визнана допустимою відповідно до частини першої статті 6 Закону.
- (107) Якщо критеріїв у справі Altmark не дотримано, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги під час надання послуг громадського транспорту для оцінки використовується Регламент.
- (108) *Відповідно до статті 1 Регламенту компетентні органи держав-членів покладають зобов'язання або укладають договори про надання публічних послуг,*

відшкодовують операторам публічних послуг понесені витрати та/або надають ексклюзивні права у відповідь на виконання зобов'язань із надання публічної послуги.

- (109) Відповідно до частини третьої статті 8 Закону України «Про міський електричний транспорт» органи місцевого самоврядування, зокрема, забезпечують реалізацію державної політики у сфері міського електричного транспорту, розробляють регіональні та місцеві програми його розвитку і забезпечують їх виконання, створюють належні дорожні умови для здійснення перевезень, реалізують заходи з розвитку, вдосконалення та облаштування маршрутної мережі, виконують інші функції щодо створення безпечних умов діяльності у сфері міського електричного транспорту згідно із законодавством.
- (110) Згідно зі статтею 11 Закону України «Про міський електричний транспорт»:
- відносини замовників з перевізниками регулюються згідно із законодавством, а також договором про організацію надання транспортних послуг;
 - у договорі про організацію транспортних послуг визначаються обсяги і якість транспортних послуг за маршрутами (лініями) згідно з розкладом руху, вартість перевезення пасажирів, обов'язки та права сторін, порядок та строки проведення розрахунків, інші умови надання транспортних послуг;
 - типовий договір про організацію надання транспортних послуг затверджується Кабінетом Міністрів України;
 - підставою для укладення договору про організацію надання транспортних послуг є замовлення на пасажирські перевезення міським електричним транспортом, у якому повинні враховуватись державні соціальні нормативи на транспортні послуги, а також спроможність перевізника забезпечити їх необхідний обсяг;
 - договір про організацію транспортних послуг укладається на основі типового договору не пізніше ніж за квартал до початку його дії на строк не менше року.
- (111) Згідно з частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт» установа тарифів на проїзд у транспорті здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення безбиткової роботи перевізників та забезпечення захисту малозабезпечених громадян. У разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.
- (112) Зобов'язання КП «Дружківка автоелектротранс» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені, зокрема:
- Договором від 07.04.2020 про організацію надання послуг з перевезень міським електротранспортом. Цей договір діє з 07.04.2020 до 31.12.2020;
 - Договором від 29.12.2020 про організацію надання послуг з перевезень міським електротранспортом. Цей договір діє з 01.01.2021 до 31.12.2021.
- Предметом цих договорів є пасажирські перевезення трамваєм КП «Дружківка автоелектротранс».
- Отже, вимогу критерію дотримано.
- (113) ***Статтею 3 Регламенту передбачено, що компенсація, надана компетентними органами для покриття витрат, пов'язаних із виконанням зобов'язання надавати публічні послуги, повинна обчислюватися таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації.***

- (114) *У пункті 2 додатка до Регламенту передбачено, що компенсація не може перевищувати суму, що відповідає чистому фінансовому ефекту, еквівалентному загальному впливу, позитивному чи негативному, дотриманню зобов'язання щодо надання послуг загального економічного інтересу на витрати та дохід оператора, який надає такі послуги.*
- (115) Надавач не надав інформації та підтвердних документів щодо параметрів, на підставі яких обчислюється компенсація, водночас відсутня інформація щодо об'єктивності та прозорості обчислення відповідної компенсації.
Отже, вимогу критерію не дотримано.
- (116) *Відповідно до статті 4 Регламенту договір про надання публічних послуг та загальні правила повинні містити:*
- *чітко визначені зобов'язання щодо публічних послуг, які повинен виконувати суб'єкт господарювання, та відповідні географічні зони;*
 - *параметри, на підставі яких розраховується компенсація, та наявність будь-яких ексклюзивних прав;*
 - *характер та ступінь наданих виключних прав у спосіб, що запобігає надмірній компенсації, зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні публічні послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається в підприємства, та розумного рівня прибутку;*
 - *механізми визначення розподілу витрат, пов'язаних із наданням послуг. Витрати можуть включати, зокрема, витрати на персонал, енергію, витрати на інфраструктуру, технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів загального користування, рухомого складу.*
- (117) Договори про організацію надання послуг із перевезень міським електротранспортом, укладені між Дружківською міською радою та КП «Дружківка автоелектротранс», містять зобов'язання здійснювати КП «Дружківка автоелектротранс» пасажирські перевезення електротранспортом (трамваями).
- (118) Згідно з додатком 1 до Договорів про організацію надання послуг з перевезень міським електротранспортом КП «Дружківка автоелектротранс» обслуговує трамвайні маршрути № 1, № 2 та № 4.
- (119) Проте договір не містить параметрів, на підставі яких розраховується компенсація механізму для уникнення й повернення надмірної компенсації, що не відповідає нормам статті 4 Регламенту.
Отже, вимогу критерію дотримано частково.
- (120) *Компетентний орган місцевого самоврядування, якщо це прямо не заборонено національним законодавством, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту. При вирішенні, чи здійснює компетентний орган контроль над підприємством, беруться до уваги: ступінь представництва органу влади в керівних або наглядових органах, право власності, вплив та контроль над стратегічними рішеннями чи індивідуальними управлінськими рішеннями, відповідно до пункту 2 статті 5 Регламенту.*
- (121) Згідно зі Статутом засновником КП «Дружківка автоелектротранс» є територіальна громада міста Дружківка в особі Дружківської міської ради.

- (122) Відповідно до підпункту 2 пункту 3 Статуту основним напрямом діяльності КП «Дружківка автоелектротранс» є, зокрема, виконання обсягу послуг з перевезення пасажирів міським електричним та іншими видами пасажирського транспорту.
- (123) Відповідно до підпункту 2 пункту 5 Статуту майно КП «Дружківка автоелектротранс» є комунальною власністю й закріплюється за ним на праві господарського відання.
Отже, вимогу критерію дотримано.
- (124) *Підконтрольні органу влади підприємства, що надають послуги громадського пасажирського транспорту, не мають права брати участь у тендерних процедурах, предметом яких є надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади, відповідно до пункту 2 статті 5 Регламенту.*
- (125) КП «Дружківка автоелектротранс» не бере участі в конкурсах на надання послуг із перевезення пасажирів громадським транспортом за межами компетентного органу влади, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.
Отже, вимогу критерію дотримано.
- (126) *Відповідно до вимог пункту 5 додатка до Регламенту для підвищення прозорості та уникнення перехресного субсидювання, коли суб'єкт господарювання не тільки здійснює перевезення пасажирів громадським транспортом, але й займається іншими видами діяльності, рахунки щодо надання послуг із перевезення пасажирів повинні бути відокремлені.*
- (127) Надавач повідомив, що державна підтримка КП «Дружківка автоелектротранс» буде перераховуватись на рахунки, відкриті в органах Державної казначейської служби України. Для фінансування поточних видатків господарської діяльності КП «Дружківка автоелектротранс» використовує рахунок, відкритий в установі акціонерного товариства комерційного банку «ПриватБанк».
- (128) Принципи, методи та процедури, які використовує КП «Дружківка автоелектротранс» для ведення бухгалтерського обліку, регламентуються наказом КП «Дружківка автоелектротранс» «Про затвердження Положення про облікову політику підприємства» від 04.01.2021 № 1/2021-ОД.
- (129) Згідно з підпунктом 3.4 пункту 5 цього наказу та відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, на рахунок 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» у КП «Дружківка автоелектротранс» ведеться облік та узагальнення інформації про наявність та рух коштів фінансування заходів цільового призначення (у тому числі отримана державна допомога).
Отже, вимогу Регламенту дотримано.
- (130) *Згідно зі статтею 9 Регламенту компенсація за послуги громадського пасажирського транспорту або виплата за дотримання тарифних зобов'язань, сплачених відповідно до норм Регламенту, є сумісною зі спільним ринком.*
- (131) Відповідно до отриманої від надавача інформації КП «Дружківка автоелектротранс» здійснює перевезення пасажирів у міському електричному транспорті (трамвай) відповідно до встановлених Дружківською міською радою тарифів на перевезення, які затверджені рішенням виконавчого комітету Дружківської міської ради «Про

встановлення тарифів на послуги з перевезення пасажирів і багажу міським електричним транспортом» від 18.04.2018 № 155. Розрахунок тарифу здійснений відповідно до Порядку формування тарифів на послуги міського електричного транспорту, який затверджений наказом Міністерства інфраструктури України від 25.11.2013 № 940, відповідно до запланованого на рік обсягу транспортної роботи підприємства, з використанням обґрунтованих планових витрат, визначених на підставі галузевих нормативів, техніко-економічних розрахунків, ставок і зборів (обов'язкових платежів) та прогнозованих цін на промислову продукцію й послуги у плановому періоді.

Отже, вимогу критерію дотримано.

(132) ***Враховуючи вимогу частини четвертої статті 263 Угоди, а також пункт 1 додатка до Регламенту, розрахунок компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, повинен розраховуватись відповідно до Методики згідно з вимогами додатка до Регламенту.***

(133) Оскільки в надавача відсутній механізм компенсації та параметри для визначення компенсації, уникнення й відшкодування будь-якої можливої надмірної компенсації у відповідному нормативно-правовому та/або розпорядчому акті, така компенсація не може бути належним чином розрахована й перевірена.

Отже, вимогу критерію не дотримано.

(134) Отже, вимог та норм Регламенту дотримано не в повному обсязі.

(135) Враховуючи викладене, державна допомога у формі субсидії з метою компенсації збитків за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян, що виділяється на підставі рішень Дружківської міської ради «Про забезпечення компенсаційних виплат категоріям громадян – мешканцям м. Дружківка за пільговий проїзд в 2020 році» від 15.01.2020 № 6 та «Про забезпечення компенсаційних виплат окремим категоріям громадян-мешканцям Дружківської міської територіальної громади за пільговий проїзд в 2021 році» від 03.02.2021 № 86 у сумі 6 233 200 грн, та з метою забезпечення належної і безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг, яка виділяється на підставі рішень Дружківської міської ради «Про затвердження Програми економічного і соціального розвитку міста Дружківка на 2020 рік» від 19.12.2019 № 7/65-2 та «Про затвердження Програми економічного і соціального розвитку Дружківської міської територіальної громади на 2021 рік» від 02.03.2021 № 8/6-1 у сумі 10 400 300 грн, КП «Дружківка автоелектротранс» на період з 01.01.2020 по 31.12.2021, є **допустимою для конкуренції**, відповідно до статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», за умови виконання Управлінням соціального захисту населення Дружківської міської ради таких зобов'язань:

- розробити та затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт (Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23.10.2007 про публічні послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами), в якому повинні бути чітко визначені:

1) параметри, на підставі яких розраховується та переглядається компенсація за надання послуг із перевезення пасажирів міським електричним транспортом, враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними витратами та отриманими доходами суб'єкта господарювання при наданні вказаних послуг, з

урахуванням розумного рівня прибутку; крім того, необхідно врахувати структуру та розмір тарифів, установлених відповідно до законодавства;

2) заходи щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації.

(136) Разом із цим Управління соціального захисту населення Дружківської міської ради зобов'язане:

1) з метою запобігання неналежному використанню державної допомоги наприкінці кожного року надання державної допомоги, але не пізніше ніж до 31 грудня поточного року, надавати Уповноваженому органу інформацію про здійснені заходи з моніторингу та контролю фактичного використання державної допомоги, визначеної в цьому рішенні;

2) після закінчення терміну дії програми, яка є підставою для надання державної допомоги, надати Уповноваженому органу інформацію про всю фактично надану державну допомогу, визначену в цьому рішенні.

Цей пункт є обов'язковим для виконання.

(137) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

(138) На подання з попередніми висновками від 14.05.2021 № 500-26.15/95-20-ДД/234-спр, надіслане листом від 14.05.2021 № 500-29/05-7391, Управління соціального захисту населення Дружківської міської ради листом від 17.05.2021 № 0.211/398521 (вх. № 5-01/6545 від 17.05.2021) повідомило про відсутність будь-яких зауважень та заперечень до подання.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 1 розділу IX Порядку розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12 квітня 2016 року № 8-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 травня 2016 року за № 686/28816, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що державна підтримка у формі субсидії з метою компенсації збитків за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян, що виділяється на підставі рішень Дружківської міської ради «Про забезпечення компенсаційних виплат категоріям громадян – мешканцям м. Дружківка за пільговий проїзд в 2020 році» від 15.01.2020 № 6 та «Про забезпечення компенсаційних виплат окремим категоріям громадян-мешканцям Дружківської міської територіальної громади за пільговий проїзд в 2021 році» від 03.02.2021 № 86 у сумі 6 233 200 (шість мільйонів двісті тридцять три тисячі двісті) гривень, та з метою забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг, що виділяється на підставі рішень Дружківської міської ради «Про затвердження Програми економічного і соціального розвитку міста Дружківка на 2020 рік» від 19.12.2019 № 7/65-2 та «Про затвердження Програми економічного і соціального розвитку Дружківської міської територіальної громади на 2021 рік» від 02.03.2021 № 8/6-1 у сумі 10 400 300 (десять мільйонів чотириста тисяч триста) гривень, комунальному підприємству «Дружківка автоелектротранс» Дружківської міської ради на період з

01.01.2020 по 31.12.2021, є **державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що державна допомога у формі субсидії з метою компенсації збитків за перевезення електротранспортом (трамваями) пільгової категорії громадян, що виділяється на підставі рішень Дружківської міської ради «Про забезпечення компенсаційних виплат категоріям громадян – мешканцям м. Дружківка за пільговий проїзд в 2020 році» від 15.01.2020 № 6 та «Про забезпечення компенсаційних виплат окремим категоріям громадян-мешканцям Дружківської міської територіальної громади за пільговий проїзд в 2021 році» від 03.02.2021 № 86 у сумі 6 233 200 (шість мільйонів двісті тридцять три тисячі двісті) гривень, та з метою забезпечення належної і безперебійної роботи комунального підприємства відповідно до його функціонального призначення щодо надання мешканцям міста належних послуг, що виділяється на підставі рішень Дружківської міської ради «Про затвердження Програми економічного і соціального розвитку міста Дружківка на 2020 рік» від 19.12.2019 № 7/65-2 та «Про затвердження Програми економічного і соціального розвитку Дружківської міської територіальної громади на 2021 рік» від 02.03.2021 № 8/6-1 у сумі 10 400 300 (десять мільйонів чотириста тисяч триста) гривень, комунальному підприємству «Дружківка автоелектротранс» Дружківської міської ради на період з 01.01.2020 по 31.12.2021, є **допустимою відповідно до** статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» за умови виконання Управлінням соціального захисту населення Дружківської міської ради таких зобов'язань:

- розробити та затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт (Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23.10.2007 про публічні послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами), в якому повинні бути чітко визначені:

1) параметри, на підставі яких розраховується та переглядається компенсація за надання послуг із перевезення пасажирів міським електричним транспортом, враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними витратами та отриманими доходами суб'єкта господарювання при наданні вказаних послуг, з урахуванням розумного рівня прибутку; крім того, необхідно врахувати структуру та розмір тарифів, установлених відповідно до законодавства;

2) заходи щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації.

3. Надавач державної допомоги зобов'язаний проінформувати Антимонопольний комітет України про виконання зобов'язань, викладених у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, протягом шести місяців із дня прийняття рішення.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

О. ПІЩАНСЬКА